

Віктор Огнев'юк
ORCID iD 0000-0002-8671-3348

доктор філософських наук, професор,
дійсний член (академік) НАПН України,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, 04053 Київ, Україна

Олена Проценко
ORCID ID 0000-0001-5046-854X

кандидат педагогічних наук, доцент,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Тимошенка, 13-б, 04212 Київ, Україна

Ольга Мельниченко
ORCID ID 0000-0002-5297-9551

кандидат історичних наук, доцент,
Київський університет імені Бориса Грінченка,
Педагогічний інститут, бульвар І. Шамо 18/2, Україна

МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ МАГІСТРАТУРИ (НА ПРИКЛАДІ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОСВІТОЛОГІЯ»)

Стаття присвячена загальній характеристиці міждисциплінарного підходу як способу взаємодії між науками та основного чинника зростання міждисциплінарних зв'язків в освітньому процесі. Автори підкреслюють той факт, що міждисциплінарність не є феноменом, що притаманний лише конкретній науці чи певній галузі наук, він стосується усіх галузей знань. У статті простежуються тенденції розвитку міждисциплінарності в гуманітарних науках на прикладі курсу «Освітологія». Значна увага приділена авторами ефективності використання міждисциплінарного підходу у професійній підготовці здобувачів вищої освіти освітньої програми «Управління закладом освіти» на базі досвіду викладання курсу «Освітологія» як міждисциплінарного предмету навчання. Доведено, що міждисциплінарний підхід у процесі професійної підготовки майбутніх управлінців в сфері освіти дозволяє розширити їх науковий світогляд та підвищити рівень методологічної культури, сприяє усвідомленню актуальних проблем сфери освіти та пошуку засобів їх вирішення, загостренню уваги на суперечностях, які виникають

відповідно до конкретних умов освітнього процесу та практичних життєвих ситуацій.

Ключові слова: *міждисциплінарний підхід; міждисциплінарність; освітологія; якість освіти; університетська освіта.*

© Огнев'юк Віктор, Проценко Олена, Мельниченко Ольга, 2021

<https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.2.1>

Вступ. Сучасний світ надзвичайно мінливий, а політичні, економічні, соціальні, культурні та інші події, які відбуваються у ньому, вражають своєю швидкоплинністю, нестабільністю та непередбачуваністю. Якщо ще кілька десятиліть тому соціально-економічні та політичні процеси можна було хоч якось зрозуміти, описати та спрогнозувати, то зараз вони настільки мінливі й непередбачувані, що їх неможливо концептуалізувати або осмислити. Наступна важлива особливість сучасного світу і перебування людини у ньому – це надзвичайно тісний взаємозв'язок та взаємовплив між різними сферами життя: соціальною, політичною, культурною, економічною, екологічною, побутовою, особистісною тощо. Однак останнім часом їх взаємовплив значно посилюється, бо зміни в одній із них одразу ж зумовлюють зміни у всіх інших. Це пов'язано, перш за все, з особливостями становища людини як епіцентру цих подій у сучасному світі, її самовідчуттям та самоусвідомленням. Нестабільність сучасної політичної та економічної ситуації, інформаційні війни, пандемія коронавірусу, спричиняють розгубленість людини, а розгубленість викликає хаотичність її дій. У зв'язку з цим можна довго перебирати та обговорювати сучасні методики, підходи, концепції навчання, але одне є очевидним, а саме: вузькоспеціалізований підхід до дослідження та навчання зараз втратив свою актуальність.

За масштабного, усвідомленого використання міждисциплінарного інструментарію створюються реальні передумови для взаємного посилення економічних і позаекономічних факторів розвитку, надається можливість по-новому інтерпретувати способи розв'язання старих проблем, виявити незадіяні позаекономічні джерела економічного розвитку, з одного боку, і невикористані

економічні ресурси позаекономічного розвитку - з другого. Важливо усвідомлювати, що міждисциплінарний підхід не поглинає і посягає на метод кожної з наук, а створює передумови для більш рельєфного, широкого погляду на конкретний предмет (об'єкт) дослідження, прирощує наукове знання щодо вирішення поставлених завдань з вищою результативністю. Отже, міждисциплінарна практика розкриває нові перспективи для своєчасної й адекватної відповіді на актуальні економічні, управлінські, соціальні запити, для як найповнішого використання потенціалу “неекономічних методів вивчення економіки” і “економічних методів вивчення не-економіки”, для досягнення синергетичного ефекту від міждисциплінарних взаємодій.

Тема міждисциплінарності завжди була у центрі уваги зарубіжних та вітчизняних вчених. Наприклад: Л. Менанд (Louis Menand, 2001), Джон Д. Арам (John D. Aram, 2004), Алан Коббан (A. V. Cobban, 1975) аналізували саме поняття міждисциплінарності; Х. Х. Джейкобс (Jacobs H. H., 1989), Х. І. Лінн (Lynn H. E., 1998) розглядали загальну характеристику міждисциплінарності; А.С. Філіпенко (Філіпенко А. С., 2018), А.М. Колот (Колот А.М., 2014), В. О.Огнев'юк, С. О. Сисоєва (Огнев'юк В. О., Сисоєва С. О., 2017), В.І. Судаков (Судаков В. І., 2017) досліджували методологію міждисциплінарності.

Мета статті – обґрунтувати ефективність міждисциплінарного підходу у професійній підготовці здобувачів вищої освіти на базі досвіду викладання курсу «Освітологія» як міждисциплінарного предмету навчання.

Загальна характеристика міждисциплінарності. Проблема міждисциплінарності навчання набула важливого значення ще у 1980-ті роки ХХ ст. в США, але саме в наші часи вона стала дуже актуальною, адже підхід, орієнтований на вивчення однієї дисципліни, не дозволяє проникнути в суть певного явища, подивитися на нього під різними кутами зору, об'єктивно оцінити та проаналізувати отриману інформацію. Один з засновників поняття міждисциплінарності Джон Д. Арам підкреслював, що «дисципліни – це сфери мислення, які є насправді квазістабільними, частково інтегрованими, напівавтономними і складаються з проблем, теорій і методів дослідження. Вони є напівстабільними, оскільки постійно

змінюються та розвиваються, частково інтегрованими, оскільки вони внутрішньо є фрагментованими та спеціалізованими, напівавтономними оскільки межа кожної дисципліни не може бути чітко визначена» (John D. Aram, 2004, с. 380).

Міждисциплінарне навчання здатне покращити засвоєння окремих дисциплін, а не витіснити їх. Відтоді головним завданням викладачів є добір таких зв'язків між дисциплінами, які здатні викликати мислення вищого порядку, відкидаючи слабкі зв'язки, які можуть спровокувати когнітивний дисонанс. Міждисциплінарні дослідження створюють більш інноваційне та стимулююче освітнє середовище та запроваджують нові способи мислення та діяльності, визначаючи знання та компетенції кожної людини. Як стверджують Дж. Крістенсен, Н. Екелунд та інші (J.Christensen etc., 2021) довготривалий міждисциплінарний та спільний дослідницький процес може посилити та підвищити критичне мислення та творчу свідомість серед науковців, сприяючи більш цілісному, стійкому та ефективному навчанню на основі наукових дослідженнях у вищій освіті.

Міждисциплінарний підхід значно пришвидшив розвиток науки загалом. Так, на межі різних дисциплін виникли міждисциплінарні науки, наприклад, освітологія як дисципліна що поєднує усі галузі знань про освіту, фізична хімія, екологія, психолінгвістика тощо. Міждисциплінарний підхід слід розуміти як спосіб взаємодії між науками, коли пізнання досягається лише при поєднанні зусиль окремих наук. Міждисциплінарний підхід вирішує існуючі у предметній системі навчання протиріччя між розрізненим засвоєнням знань і необхідністю їх синтезу, цілісного та комплексного застосування на практиці, у діяльності та житті людини. Епістемологічні виміри міждисциплінарності набувають вирішального значення в процесі утвердження нових підходів у навчанні та в наукових дослідженнях (Методологія міждисциплінарних досліджень у сфері освіти, 2014, с. 6).

Спираючись на аналіз наукової літератури, можна зробити висновок, що міждисциплінарний підхід у дослідженні передбачає перехресний розгляд тих самих

питань, явищ і процесів під кутом зору або крізь призму різних наук (дисциплін). (The Oxford Handbook of Interdisciplinarity, 2017).

В документі Асоціації європейських університетів від лютого 2021 року «Університети без стін. Версія 2030» важлива увага приділена міждисциплінарності в освітньому процесі сучасних університетів. Головна ідея, що простежується в документі - це сприяння університетів діалогу між різними дисциплінами та міждисциплінарним дослідженням. Окремо підкреслюється, що таке сприяння міждисциплінарності має бути не лише в освітньому процесі, а й для вирішення суспільних проблем через університетські місії. На думку учасників асоціації, міждисциплінарні підходи повинні сприяти: урахуванню міждисциплінарності в академічних оцінках та винагородах; впровадженню у інституційну акредитацію питань щодо міждисциплінарного навчання; забезпеченню міждисциплінарного викладання завдяки професійного розвитку викладачів та підтримки взаємодії викладачів різних дисциплін у спільній роботі («Universities without walls. A version 2030». February 2021. с. 8, 12).

У свою чергу, слід зауважити, що поняття міждисциплінарність вживається в широкому та вузькому значеннях. У широкому значенні міждисциплінарність включає в себе мультидисциплінарність та трансдисциплінарність, а у вузькому – власне міждисциплінарність. На сьогоднішній день основними чинниками розвитку міждисциплінарності в науці та освіті є іманентна складність (комплексність) природи і суспільства; потреба у дослідженні проблем і питань, які неможливо здійснити в рамках окремих дисциплін; необхідність вирішення соціальних проблем національного і глобального характеру; суперечливий розвиток нових технологій (цифрових) (Romanovskyi O., Romanovska Y., 2020).

На думку дослідника А.С. Філіпенко, міждисциплінарність має три ціннісні виміри: широту, інтеграцію та трансформацію. Широта включає в себе кількісні та якісні показники. З одного боку, йдеться про набір взаємодіючих дисциплін, з іншого боку – про спільні теоретико-методологічні підходи, об'єкт дослідження, креативність наукової групи, поділ праці між її членами, відповідність отриманих

результатів якісним стандартам тощо. Успіх досягається за умов координації, співпраці й обміну (Філіпенко А. С., с.10-11).

Водночас, слід брати до уваги: по-перше, можливу концептуальну несумісність дисциплін; по-друге, інтеграція не завжди є метою міждисциплінарних досліджень за умов досягнення інтелектуального синтезу в окремій предметній області; по-третє, ідея інтеграції не враховує того факту, що знання, створене в різних концептуальних сферах (парадигмах), буває неспіввісним.

Як зауважує дослідник А. М. Колот, «на практиці міждисциплінарний підхід може реалізовуватися за двома основними форматами, сценаріями або підходами. За першого, найбільш поширеного, міждисциплінарність образно кажучи наводить “мости” між різними науками (дисциплінами), неформально об’єднує їх, не порушуючи їхньої самостійності, унікальності, своєрідності. У даному випадку плюралізм, диференціація наук (дисциплін) зберігається, може навіть зростати, а міждисциплінарність надбудовується над ними, пов’язує, об’єднує на методологічному та інструментальному рівні» (Колот А. М., с.77-83). За другого формату міждисциплінарність постає як реальний інструмент об’єднання наук (дисциплін), появи інтегрованих продуктів, проектів, міждисциплінарних об’єктів дослідження, подальше опанування яких є принципово важливим і для науки, і для освіти. Міждисциплінарність не є феноменом, що притаманний лише конкретній науці чи певній галузі наук. Цей феномен стосується усіх галузей знань.

Щодо міждисциплінарності в гуманітарних науках, то сучасний освітній процес демонструє такі тенденції: 1) критичне відношення до дисциплін як окремих сфер; 2) стирання кордонів між гуманітарними та соціальними науками, формування «неясного жанру», «подорожуючих концепцій»; 3) перехід від одиничності, неподільності знання і культури до узагальнюючих, об’єднувачих стратегій в рамках різних контекстів; 4) розвиток трансдисциплінарності та підприємництва в гуманітарній сфері, де гуманітарій працює в реальному часі з партнерами поза межами академічної установи. Однак Джонстон Е. та інші (Johnston E. etc., 2020, p.66) у своєму дослідженні звертають увагу на той факт, що в сучасній вищій освіті в

умовах дистанційного навчання зменшилась кількість міждисциплінарних досліджень в сфері гуманітарних та соціальних наук.

В Україні прикладом реалізації на практиці міждисциплінарного підходу в Київському університеті імені Бориса Грінченка може слугувати введення навчального курсу «Освітологія» в освітній процес та застосування його як напрямку наукових досліджень. Наголошуємо на тому, що цей курс є яскравим прикладом синергетичного розвитку міждисциплінарних взаємодій, об'єднання окремих, часткових аспектів наукових досліджень в широкий, цілісний напрям. Освітологія досліджує і вивчає багатосторонні зв'язки між системою освіти та економічною, соціальною, правовою, культурною, управлінською системами суспільства.

Міждисциплінарна координація в межах освітології покликана сприяти дослідженню феномена освіти в сукупності її чинників, що мають вплив на розвиток суспільства. Відтак, міждисциплінарний характер освітології є відображенням загальної тенденції сучасної науки, посилення інтеграційних процесів. Освітологія запропонує новітні шляхи розвитку сфери освіти та розглядає їх як цілісний суспільний феномен, що сприяє духовному, культурному, соціально-економічному і науково-технічному функціонуванню соціуму (Огнев'юк В.О., Сисоєва С.О.).

Міждисциплінарний підхід у професійній підготовці здобувачів вищої освіти Київського університету імені Бориса Грінченка

Освітологія допомагає здійснювати міждисциплінарний підхід як в межах курсу «Освітологія» на окремих спеціальностях університету, так і на другому (магістерському) рівні освітньої програми «Управління закладом освіти». Лише міждисциплінарний підхід спроможний утворювати зв'язки-«містки» між конкретними і часто досить різними галузями знання. Міждисциплінарні зв'язки допомагають розв'язувати одну з основних проблем нинішньої системи навчання, зокрема в гуманітарних науках – суперечність між деструктивним, фрагментарним викладанням і засвоєнням знань та необхідністю їх синтезу і комплексного застосування у практиці.

Викладання міждисциплінарного курсу «Освітологія» в Київському університеті імені Бориса Грінченка здійснюється для магістрантів освітньої

програми «Управління закладом освіти» протягом останніх 8 років. Програма курсу освітології включає 4 кредити (120 годин) та об'єднує всі види навчальної діяльності студентів: аудиторні заняття – 24 години лекцій та 24 години семінарських занять, 34 години - самостійні завдання, 8 годин - модульний контроль (4 модулі). Закінчується вивчення дисципліни екзаменом у вигляді тестових завдань, розміщених у Електронному навчальному курсі на платформі Moodle.

Міждисциплінарний контекст викладання курсу освітології простежується під час вивчення таких її складових, як-от: філософія освіти, історія освіти, освітня політика, освітнє право, управління освітою, економіка освіти, соціологія освіти, культурологія освіти. В процесі вивчення дисципліни у магістрантів формуються вміння використовувати на практиці набуті знання щодо напрямів реалізації освітньої політики у країні; особливостей фінансування галузі освіти та правових відносин з освітянами (на рівні держави, регіону та закладу освіти); аналізу освітньої статистики та глобальних рейтингів у сфері освіти; впровадження інновацій в освітній процес; основних умов та складових забезпечення якості освіти; оцінки якості освіти, прогнозування та планування її підвищення; специфіки експертної діяльності в галузі освіти тощо (Робоча програма навчальної дисципліни «Освітологія», 2020, 36 с.). Освітологія надає майбутньому фахівцю у сфері освіти усвідомлення сутності фінансування освіти, економічних механізмів її розвитку, нормативно-правового забезпечення її діяльності, конкурентоспроможності, критеріїв та механізмів самостійного оцінювання якості закладів освіти.

Такий міждисциплінарний підхід у процесі професійної підготовки майбутніх управлінців в сфері освіти дозволяє розширити їх науковий світогляд та підвищити рівень методологічної культури, сприяє усвідомленню актуальних проблем сфери освіти та пошуку засобів їх вирішення, загостренню уваги на суперечностях, які виникають відповідно до конкретних умов освітнього процесу та практичних життєвих ситуацій.

Міждисциплінарні зв'язки при вивченні освітології формуються завдяки включенню таких актуальних тем як «Конкуренція та конкурентоспроможність

освітніх систем», «Інтелектуальний потенціал суспільства та його інноваційний розвиток», «Інноваційна діяльність у сфері освіти: освітологічний аспект», «Система забезпечення якості освіти та підготовка експертів освіти», «Освіта як сегмент економічного сектору». Наприклад, одним з завдань семінарського заняття «Освіта як специфічний сегмент економічного сектору» є порівняльне дослідження сум бюджетів різних країн світу, що припадають на сферу освіти. Під час виконання цього завдання студенти аналізують кількість закладів освіти в країні (університетів зокрема), кількість студентів в цих закладах, скільки взагалі мешканців країни за статистикою припадає на один університет, чи є чисельність цих університетів адекватною і коректною до чисельності населення країни тощо. Завдяки цьому завданню студенти набувають практичних навичок міждисциплінарного аналізу економічних механізмів державного регулювання освіти, використовуючи знання з економіки освіти, освітньої політики, менеджменту освіти, соціології освіти тощо.

Не менш цікавим є завдання семінарського заняття «Конкуренція та конкурентоспроможність освітніх систем», в якому студенти здійснюють аналіз конкурентоспроможності освітніх систем провідних країн світу, виокремлюють характерні риси таких систем. Основним джерелом для такого аналізу слугують найбільш відомі світові рейтинги в сфері освіти: рейтинг Universitas 21 (U21), QS World University Rankings, Академічний рейтинг світових університетів (Шанхайський), рейтинг наукової діяльності організацій (SCI Mago), PISA тощо, а також вітчизняні рейтинги: «ТОП-200 Україна», Консолідований рейтинг, Рейтинг шкіл України тощо. Велика увага під час такого дослідження приділяється аналізу поняття конкуренції та конкурентоспроможності освітніх систем, визначенню чинників глобальної конкуренції на ринку освітніх послуг, характеристиці освітніх індикаторів та методиці оцінювання освітніх систем.

Міждисциплінарний характер семінарського заняття з теми «Правові відносини у сфері освіти» проявляється у виконанні студентами аналізу міжнародно-правових стандартів у сфері освіти, розвитку державно-громадського управління освітою, нормативно-правового регулювання освітнього процесу та освітніх відносин, правового статусу науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти,

їх прав та обов'язків.

Своєрідною кульмінацією міждисциплінарного підходу під час вивчення курсу «Освітнологія» є виконання студентами завдань до семінарського заняття з теми «Інтелектуальний потенціал суспільства та його інноваційний розвиток». Студенти досліджують поняття «інтелектуального потенціалу» як здатності соціальної системи реалізувати свої можливості, а також характеристику його впливу, як чинника створення конкурентоспроможного суспільства, на якість здобутої освіти. Під час аналізу велика увага приділяється питанням співвідношення інтелектуального потенціалу особистості та суспільства, критеріям і показникам вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства, а також внутрішнім (мікрофактор) та зовнішнім (макрофактор та егофактор) чинникам формування інтелектуального потенціалу суспільства. Саме в цьому завданні студенти демонструють набуті знання та навички завдяки міждисциплінарності: застосовують філософію освіти для характеристики поняття «інтелектуального потенціалу»; соціологію освіти для опису критеріїв і показників вимірювання інтелектуального потенціалу суспільства та ін.

Вивчення курсу «Освітнологія» передбачає глибинний аналіз інноваційної діяльності у сфері освіти, в якому поняття «освітня інновація» розглядається з позицій синергетики. Це відбивається у виконанні студентами завдання з теми семінарського заняття «Інноваційна діяльність в сфері освітології», яке передбачає дослідження характеристики, специфіки і класифікації освітніх інновацій, її ознак та чинників впливу на освітній процес на міждисциплінарній основі, що виводить на більш високий рівень узагальнення усі знання з цього предмету дослідження, які були отримані магістрантами за весь час навчання.

Слід зауважити, що у зв'язку з пандемією на COVID-19, професійна підготовка управлінців з освітології за великим рахунком здійснювалась у форматі онлайн навчання з використанням інтерактивних технологій та методів. Допомогою в цьому процесі є впровадження електронного навчального курсу «Освітнологія» для студентів другого (магістерського) рівня за освітньою програмою «Управління закладами освіти». Аналіз використання електронного навчального курсу студентами свідчить

про їхню високу активність та зацікавленість новим міждисциплінарним предметом.

Отже, міждисциплінарний підхід сприяє реалізації усіх дидактичних принципів навчання, стимулює викладача до оновлення змісту навчання, збагачення його цікавими та актуальними міждисциплінарними темами, новими соціальними ролями та комунікативними ситуаціями та надає студентам навички аналізу освітньої системи на більш високому рівні узагальнення.

Висновок. Міждисциплінарність є однією з яскраво виражених прикмет сьогодення, яка є невід'ємною частиною майбутніх наукових досліджень і розвитку вищої освіти. Прикладом реалізації на практиці міждисциплінарного підходу в гуманітарних науках може слугувати викладання курсу «Освітологія», який демонструє яскравий приклад синергетичного розвитку міждисциплінарних взаємодій, об'єднання окремих, часткових аспектів наукових досліджень в широкий, цілісний напрям. Освітологія вивчає багатосторонні зв'язки освіти з філософією, історією, правом, економікою, культурою, соціологією, менеджментом тощо, завдяки чому у майбутнього менеджера формується усвідомлення актуальних проблем сфери освіти та пошуку засобів їх вирішення, загострення уваги на суперечностях, які виникають відповідно до конкретних умов освітнього процесу та практичних життєвих ситуацій.

Отже, міждисциплінарна практика розкриває нові перспективи для своєчасної й адекватної відповіді на актуальні економічні, управлінські, соціальні запити, для найповнішого використання потенціалу знань з усіх дотичних наук, для досягнення синергетичного ефекту від міждисциплінарних взаємодій у професійній підготовці менеджерів.

У якості продовження дослідження теми застосування міждисциплінарного підходу в гуманітарних науках передбачається розширення переліку спеціальностей, на які буде поширено викладання курсу «Освітологія».

Література

Вступ до освітології: Навчальний посібник / Упорядники: В. О. Огнев'юк, С. О. Сисоєва. Київ: ВП «Едельвейс», 2017. 382 с.

- Колот А. М. Міждисциплінарний підхід як домінанта розвитку економічної науки та освітньої діяльності. С. 77-83. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32609714.pdf>
- Методологія міждисциплінарних досліджень у сфері освіти, 2014. С. 6.
- Робоча навчальна програма з курсу «Освітологія». 2020 рік. Київський університет імені Бориса Грінченка, 36 с.
- Судаков В. І. Типи теоретичного синтезу та їх дослідницький потенціал в міждисциплінарних соціальних дослідженнях. *Матеріали науково-теоретичного семінару «Міждисциплінарні дискусії, матеріали наукового теоретичного семінару»*. Київ, 2017. С. 14-17. URL: [http://www.iir.edu.ua/uploads/files/tezi%20seminar%20synthesis%205%2012%202017%20final%20\(1\).pdf](http://www.iir.edu.ua/uploads/files/tezi%20seminar%20synthesis%205%2012%202017%20final%20(1).pdf)
- Філіпенко А. С. Міждисциплінарна методологія: базові принципи. URL: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/ec_n/article/viewFile/3283/2959
- Aram John D. Concepts of interdisciplinarity: Configurations of Knowledge and Action, 2004. URL: <https://DOI.org/10.1177/0018726704043893/>
- Cobban A.B. The Medieval Universities: their Development and Organization, London: Methuen, 1975, 264 p.
- Christensen J., Ekelund N., Melin M., Widen P. The beautiful risk of collaborative and interdisciplinary research. A challenging collaborative and critical approach toward sustainable learning processes in academic profession. *Sustainability (Switzerland)*, (2021), 13 (9). DOI: 10.3390/su13094723
- Festinger L. A. Theory of Cognitive Dissonance. Stanford University Press, 1962. 291c.
- Jacobs H. H. The Growing Need for Interdisciplinary Curriculum Content. *Interdisciplinary curriculum: Design and implementation* / Jacobs H. H. – Alexandria, VA: ASDC, 1989, 97 p. P. 5–19.
- Johnston E., Burleigh Ch., Wolson A. Interdisciplinary collaborative research for professional academic development in higher education. *Higher Learning Research Communications*, 2020. 10 (1), pp. 62-77. DOI: 10.18870/hlrc.v10i1.1175
- Lynn H. E. Concept-Based Curriculum and Instruction. Thousand Oaks, Calif.: Corwin Press, 1998. 192 p.
- Lynn, H. E. (1998) Concept-Based Curriculum and Instruction. Thousand Oaks, Calif.: Corwin Press, 192 p.
- Menand L. The Metaphysical Club. *The Journal of American History*, 2001, 89(3).
- Romanovskiy O., Romanovska Y. Higher education innovations as the newest interdisciplinary direction of higher school and higher education science. *Міждисциплінарні дослідження складних систем*, 2020, № 17. С. 83-101. URL: <http://iscs-journal.npu.edu.ua/article/view/216975>
- The Oxford Handbook of Interdisciplinarity. Second Edition / Editor-in-chief R. Frodeman. Associate editors J. T. Klein and R. C. S. Pacheco. Oxford University Press, 2017.
- Universities without walls. A version 2030. European Universities Association. February 2021. С. 8, 12.

References

- Vstup do osvitolohii: Navchalnyi posibnyk [Introduction to Osvitology: Textbook] / Uporiadnyky: V. O. Ohneviuk, S. O. Sysoieva. Kyiv: VP «Edelveis», 2017. 382 s.*
- Kolot A. M. Mizhdystsyplinaryni pidkhid yak dominanta rozvytku ekonomichnoi nauky ta osvitnoi diialnosti [Interdisciplinary approach as a dominant development of economic science and educational activities]. S.77-83. <https://core.ac.uk/download/pdf/32609714.pdf>
- Metodolohiia mizhdystsyplinarynykh doslidzhen u sferi osvity [Methodology of interdisciplinary research in the field of education], 2014. S. 6.
- Robocha navchalna prohrama z kursu «Osvitolohiia» [Working curriculum for the course "Education"]. 2020 rik. Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka, 36 s.
- Sudakov V. I. Typy teoretychnoho syntezy ta yikh doslidnytskiy potentsial v mizhdystsyplinarynykh sotsialnykh doslidzhenniakh [Types of theoretical synthesis and their research potential in interdisciplinary social research]. *Materialy naukovoto-retychnoho seminaru «Mizhdystsyplinaryni dyskusii, materialy naukovoho teoretychnoho seminaru»*. Kyiv, 2017. S 14-17.
- Filipenko A. S. Mizhdystsyplinaryna metodolohiia: bazovi pryntsypy [Interdisciplinary approach as a dominant development of economic science and educational activities]. P. 77-83. <https://core.ac.uk/download/pdf/32609714.pdf>
- Aram John, D. (2004) Concepts of interdisciplinarity: Configurations of Knowledge and Action, <https://DOI.org/10.1177/0018726704043893/>.
- Cobban, A.B. (1975) *The Medieval Universities: their Development and Organization*, London: Methuen, 264 p.
- Christensen, J., Ekelund, N., Melin, M., Widen, P. (2021). The beautiful risk of collaborative and interdisciplinary research. A challenging collaborative and critical approach toward sustainable learning processes in academic profession. *Sustainability (Switzerland)*, 13 (9). DOI: 10.3390/su13094723
- Festinger L. A. (1962). *Theory of Cognitive Dissonance*. Stanford University Press. 291c.
- Jacobs, H. H. (1989) *The Growing Need for Interdisciplinary Curriculum Content. Interdisciplinary curriculum: Design and implementation / Jacobs H. H. – Alexandria, VA: ASDC, 97 p. – P. 5–19.*
- Johnston E., Burleigh Ch., Wolson A. (2020). Interdisciplinary collaborative research for professional academic development in higher education. *Higher Learning Research Communications*, 10 (1), pp. 62-77. DOI: 10.18870/hlrc.v10i1.1175
- Lynn H. E. *Concept-Based Curriculum and Instruction*. Thousand Oaks, Calif.: Corwin Press, 1998. 192 p.
- Menand, L. (2001) *The Metaphysical Club. The Journal of American History* 89(3).
- Romanovskyi, O., Romanovska, Y. (2020). Higher education innovations as the newest interdisciplinary direction of higher school and higher education science. *Mizhdystsyplinaryni doslidzhennia skladnykh system*, 17. S 83-101. <http://iscs-journal.npu.edu.ua/article/view/216975>
- The Oxford Handbook of Interdisciplinarity* (2017). Second Edition / Editorin-chief R. Frodeman. Associate editors J. T. Klein and R. C. S. Pacheco. Oxford University Press.

Universities without walls. A version 2030. *European Universities Association*. February 2021. P. 8, 12.

МЕЖДИСЦИПЛИНАРНЫЙ ПОДХОД В ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ ПОДГОТОВКЕ СОИСКАТЕЛЕЙ ВИСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В УСЛОВИЯХ МАГИСТРАТУРЫ (НА ПРИМЕРЕ УЧЕБНОЙ ДИСЦИПЛИНЫ «ОСВИТОЛОГИЯ»)

Виктор Огневьюк, доктор философских наук, профессор, действительный член (академик) НАПН Украины, Киевский университет имени Бориса Гринченко, ул. Бульварно-Кудрявская, 18/2, 04053 Киев, Украина

Елена Проценко, кандидат педагогических наук, доцент, Киевский университет имени Бориса Гринченко, ул. Тимошенко, 13-б, 04212 Киев, Украина

Ольга Мельниченко, кандидат исторических наук, доцент, доцент кафедры теории и истории педагогики Педагогического института, Киевский университет имени Бориса Гринченко, бульвар И. Шамо, 18/2, 02154 Киев, Украина

Статья посвящена общей характеристике междисциплинарного подхода как способа взаимодействия между науками и основного фактора увеличения междисциплинарных связей в образовательном процессе. Авторы подчеркивают тот факт, что междисциплинарность не является феноменом, который свойственен только конкретной науке или определенной отрасли наук, он касается всех отраслей знаний. В статье отслеживаются тенденции развития междисциплинарности в гуманитарных науках на примере курса «Освितология». Значительное внимание уделено авторами эффективности использования междисциплинарного подхода в профессиональной подготовке соискателей высшего образования образовательной программы «Управление учреждением образования» на базе опыта преподавания курса «Освитология» как междисциплинарного предмета обучения.

Ключевые слова: освитология; синергетический подход в управлении образованием; качество образования; университетское образование; междисциплинарность; конкурентноспособность в сфере образования.

INTERDISCIPLINARY APPROACH IN THE TRAINING OF MASTER'S DEGREE STUDENTS (ON THE EXAMPLE OF THE COURSE "EDUCOLOGY")

Victor Ogneviuk, Doctor of Philosophy, Professor, Academician of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine,
Borys Grinchenko Kyiv University,
Str. Bulvarno-Kudryavska, 18/2, 04053 Kyiv, Ukraine

Olena Protsenko, PhD in Education, Associate Professor,
Borys Grinchenko Kyiv University,
13-b Tymoshenko Str., 04212 Kyiv, Ukraine

Olga Melnychenko, PhD in History, Associate Professor,
Boris Grinchenko Kyiv University, Pedagogical Institute,
Shamo Boulevard 18/2, 02154 Kiev, Ukraine

The article is devoted to the general characteristics of the interdisciplinary approach as a way of interaction between sciences and the main factor in the growth of interdisciplinary links in the educational process. The authors emphasize the fact that interdisciplinarity is not a phenomenon that is unique to a particular science or a particular field of science, it applies to all fields of knowledge. The article traces the trends in the development of interdisciplinarity in the humanities on the example of the course "Educology". Considerable attention is paid by the authors to the effectiveness of the interdisciplinary approach in the training of higher education students of the educational program "Management of educational institutions" based on the experience of teaching the course "Educology" as an interdisciplinary subject. It is proved that the interdisciplinary approach in the process of professional training of future managers in the field of education allows to expand their scientific worldview and increase the level of methodological culture, promotes awareness of current problems in the field of education and search for solutions and practical life situations.

Key words: *interdisciplinary approach; interdisciplinarity; educology; quality of education; university education.*

Стаття надійшла до редакції 02.03.2021

Прийнято до друку 09.06.2021